

УДК 341.123

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

М. Ю. Біба

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 2 курс,
спеціальність «Право», навчально-науковий інститут права

Науковий керівник – к.ю.н., професор І. В. Міщук

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У науковому дослідженні проаналізовано поняття кіберзлочинності та кібербезпеки. Проаналізовано законодавство щодо регулювання питання кібербезпеки. Досліджено основні проблеми, які існують у сфері забезпечення кібербезпеки. Констатовано, що Україні необхідно імплементувати міжнародні законодавчі норми щодо врегулювання питань кібербезпеки.

Ключові слова: кібербезпека, кібератака, кіберзлочинці, злочини, національна безпека.

The scientific study analyzed the concepts of cybercrime and cybersecurity. The legislation regulating cybersecurity was analyzed. The main problems that exist in the field of cybersecurity were investigated. It was stated that Ukraine needs to implement international legislative norms regulating cybersecurity issues.

Keywords: cybersecurity, cyberattack, cybercriminals, crimes, national security.

На сьогоднішній день, коли технології та можливості їх використання швидко розвиваються, а інтернет став важливою частиною наших буднів, особливої уваги набирає проблема безпечного користування мережею. Кібербезпека – це комплекс заходів для захисту комп'ютерних систем, мереж, даних та особистої інформації від кібератак, несанкціонованого доступу та інших загроз. Одним з серйозних викликів у сучасному світі є кіберзлочини та кіберзлочинці, дії яких охоплюють широкий спектр порушень як для національної безпеки, так і для особистих прав людини.

Проблематика кібербезпеки виступала предметом наукових досліджень багатьох провідних учених, як-от: В. Б. Авер'янова, І. В. Арістової, І. Л. Бачило, І. П. Голосніченка, О. Д. Довганя, В. П. Петкова, С. В. Петкова, В. Л. Сидоренко, О. Ю. Синявської, С. Г. Стеценка, М. М. Тищенко, Ю. П. Тихомірова, О. М. Шевчука, В. К. Шкарупи та інших.

Метою нашого дослідження є визначення актуальних проблем кібербезпеки в сучасному світі.

Сьогодні, досліджуючи питання кібербезпеки та кіберзлочинності, варто акцентувати увагу на такі чинники:

- підвищення кількості кіберзлочинів. Ці злочини ставлять під загрозу не тільки окремих осіб, але й підприємства та інших важливі об'єкти;
- загроза національній безпеці. Під час війни, особливо важливим є захист інформаційного простору від атак та розповсюдження фейків;
- захист особистих даних: багато людей стикались із крадіжкою та використанням їхніх особистих даних у різних мережах, злочинці навчились швидко перехоплювати потрібну їм інформацію навіть випадково натиснувши спам-розсилку [1, С. 387].

Важливим аспектом є правова регламентація безпеки у кіберпросторі. Основними нормативно-правовими актами в досліджуваній сфері, які здійснюють правове регулювання, є: Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [2], Стратегія кібербезпеки України [3], Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 року «Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури» [4].

Варто зазначити, що саме в цій постанові закріплено: визначення загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури; встановлення обов'язкових заходів щодо забезпечення захисту від кібератак.

Застосування якісно нового законодавства у сфері кібербезпеки стало можливим завдяки положенням Стратегії кібербезпеки України від 15 жовтня 2021 року [3].

До нормативно правових актів, що займаються регулюванням кібербезпеки в Україні також відносяться:

- Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» (забезпечує порядок захисту особистих даних);
- Кримінальний кодекс (а саме: статті 361, 361-1, 361-2, 362, 363, 363-1, в яких визначається покарання за злочини);
- Закон України «Про телекомунікації» (визначає положення щодо відповідальності провайдерів та операторів);
- Закон України «Про електронну ідентифікацію та довірчі послуги» (визначає правові та організаційні засади використання електронного підпису, сертифікату і т.д.);
- розпорядження та підзаконні акти;
- міжнародні угоди: «Конвенція про кіберзлочинність» (встановлює міжнародні стандарти у сфері боротьби з кіберзлочинцями [5, С. 123–124].

З початком повномасштабного вторгнення кількість кібератак з боку агресора значно зросли, що стало загрожувати нашій безпеці. Кіберполіція займається перевіркою та вичисленням людей, що наводять ворожі атаки на об'єкти цивільної інфраструктури, адже тільки за 2023 рік було виявлено близько 800 осіб. За даними Державної служби зв'язку в 2024 році було виявлено 4315 кіберінцидентів, що на 69,8% більше ніж минулого року [1].

У своїй статті Слободян О. С. [6, С. 127–128] виокремлює проблеми, які пов'язані з ворожою агресією:

- зростання масштабів кібератак;
- загроза цілісності об'єктам критичної інфраструктури;
- неповна імплементація міжнародних норм, що вказані в Конвенції Ради Європи;
- невикористання провайдерами та операторами механізмів логування;
- вдосконалення навичок хакерів.

На нашу думку, для усунення проблем, потрібно запобігти їх виникненню. Для більшого захисту потрібно впровадити міжнародні норми до нашого законодавства для використання сучасних технологій, вдосконалення підготовки працівників критичних інфраструктур для підвищення їх компетентності, заохочування молодого покоління до вивчення кібербезпеки та займатись обізнаністю всіх громадян у цій сфері.

Висновок. В підсумку можна виокремити те, що на сьогодні зі збільшенням кіберзлочинів надзвичайно важливим є захист та безпека нашого суспільства. Сьогодні стан регулювання сфери кібербезпеки є недосконалим, особливо при курсі України до європейської інтеграції. Важливим є удосконалення нашого законодавства та імплементація міжнародного щодо врегулювання питань кібербезпеки, адже це допоможе захистити державу, суспільство та людей.

1. Тимошенко В. Стан кібербезпеки в Україні: виклики та загрози. *Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС)*. 2024. Частина II. С. 378. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/14162/178.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 01.03.2025).
2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 5 жовтня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 25.03.2025).
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text> (дата звернення: 25.03.2025).
4. Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/518-2019-п#Text>. (дата звернення: 25.03.2025).
5. Флис І. Правове реформування кіберзахисту. *Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління*. 2024. Вип 4 (32). С. 44–45. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2024-4\(32\)-44-51](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2024-4(32)-44-51)
6. Слободян О. С. Актуальні проблеми кібербезпеки в Україні в умовах воєнного стану. *Збірник тез круглого столу НАВС*. 25.04.2024. С. 127–128. <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7ffd0d82-46cd-41d3-b6b4-c3976fd135c3/content> (дата звернення: 01.03.2025).